

JÓKAI MÓR ÉLETE ÉS KERTJE(I)

Küzdelem a természettel és egy regény soraival

„Amit maga előtt látott, az a paradicsom volt. Egy rendezett kert, valami öt-hat holdra terjedő, nem sorba, de szabályosan csoportokba ültetett gyümölcsfákkal, amiknek ágait földig húzza édes terhük. Aranyló, pirosuló gyümölcscsel rakva alma- és körtefák; a szilvafák minden faja, mintha rózsa- vagy liliomcsokor volna a ragyogó gyümölcstől; a fűben a láb előtt terítve hever a lehullott fölösleg fölszedetlen. Közbe egész bozótot képez a málna, ribiszke és köszméte, s a terebély fák hézagait aranyzínű lecsüggő gyümölcságaival tölti be a cidoni alma, a birs. Ösvény nincs a gyümölcsfa-labyrinthban; fűvel van a fák alja benőve egészen. Hanem ahol a fák közül kilátni, ott egy virágos kert hívogat...” (Az arany ember)

Jókai Mór regényeiben fontos szerepet kapnak a már-már tudományos alapossággal megfestett tájleírások, kertábrázolások. Ez kapcsolható azokhoz a tapasztalatokhoz, amely során Jókai megismerte rév-komáromi iskolájának kertjeit, majd később botanikai ismereteket szerzett, bujdosott a Bükkben és a budai hegyek között. Milyen szókincs, milyen szavak kapcsolódnak egy kert kialakításához, megműveléséhez, a kerti tevékenységekhez?

a. Ültesd át a szavakat egy másik földbe!

Jókai Mór számára a kert egy olyan területet jelentett, ahol ő lehetett a természet erőinek megismerője, termények gazdája. Nagyon fontos volt számára a kertben való munkálkodás. Gyűjtsetek olyan kifejezéseket, amelyek a kerti munkához kapcsolódnak. Pl.: *mag*

Majd ezekkel a kifejezésekkel írjátok le egy olyan rövid mondatot, amiben nem konkrét jelentésében, a kerti munkához kapcsolódóan, hanem elvont értelemben használjuk ezeket. Pl.: *Gondolatainak magva egy kérdés volt: miért vagyunk a világon?*

Hogyan alakította ki Jókai Mór szeretett svábhegyi kertjét? Komoly küzdelmek és nehéz munka árán fogott bele ennek a megművelésébe, amit *Kertészgazdászati jegyzetek* című munkájából mi is megismerhetünk. Ebből való az idézet is, amit lentebb olvashattok.

b. Hasonlítsátok össze ezt a szöveget az általatok már ismert senki szigetének leírásával. Írjátok össze a közös pontokat!

„Mikor az én svábhegyi telkemet megvásároltam Schweitzer hegedűgyárostól, házastul 2200 forintért, akkor azon nem volt egyetlen gyümölcsfa sem. Tavaly kínáltak már ezért a kertemért épületestül harmincezer forintot. De hát nem adom el. Ez az én életemnek a föltétele. Egy millióért sem tudnék magamnak jó egészséget és jó kedélyt vásárolni, a mit a kertem megád nekem. Pedig nem esik a telkem semmi vicinális vasútnak az útjába. Mint egy sziget közepén, úgy lakom egy sziklatömb tetején, a kocsí-út öt méternyi mélyen járja körül félkörben a kertemet. (...)

Ez a sziklahegy volt az anyja egy kőbányának, melyből a közelemben fekvő »hét ház« épült. Egy mély gödör, sok agyagdomb, törmelék halom, szakadékos hegyoldalak; benőve mind földi bodzával, galagonya, borbolya és kökénybozóttal. Napokig eltartott, a míg baltával, fűrészsel utat bírtam magamnak törni a bozóton keresztül hogy meglássam, mi az, a mit fölvásároltam. Tüskésborz, kígyó, sőt róka is lakott benne elég. Nem félt tőlem az utóbbi; tudta jól, hogy 1853-ban puskát nem szabad tartani a magyarnak.

Hol kezdjem én most a munkát ebben az amerikai őszbozóttban? Hát csakhamar jött valaki, a ki meghozta a kérdésemre az illetékes választ. - Ez volt az északi szél.”